

Datum
2022-04-27
Vår referens
Louise Lagerlund
Stadsjurist
louise.lagerlund@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Justitiedepartementet - Säkerhet och tillgänglighet vid val (SOU 2021:96) STK-2022-128

Sammanfattning

Justitiedepartementet har berett Malmö stad tillfälle att yttra sig över betänkandet ”Säkerhet och tillgänglighet vid val” (SOU 2021:96). Betänkandet har remitterats till valnämnden och funktionsstödsnämnden och synpunkter har inhämtats från Malmö stads säkerhetsskyddschef. Det förordas att kommunstyrelsen ställer sig bakom de av valnämnden, funktionsstödsnämnden och säkerhetsskyddschefen framförda synpunkterna och till justitiedepartementet avger yttrande i enlighet med upprättat förslag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Justitiedepartementet.

Beslutsunderlag

- Anstånd beviljat till 4 maj
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 220502 Remiss från Justitiedepartementet - Säkerhet och tillgänglighet vid val (SOU 2021:96)
- Förslag till yttrande
- Säkerhet och tillgänglighet vid val (SOU 2021:96)
- Remissvar från valnämnden
- Remissvar från funktionsstödsnämnden

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-05-02
Kommunstyrelsen 2022-05-04

Beslutet skickas till

Justitiedepartementet
Valnämnden
Funktionsstödsnämnden
Kommunstyrelsen

Ärendet

Justitiedepartementet har berett Malmö stad tillfälle att yttra sig över betänkandet "Säkerhet och tillgänglighet vid val" (SOU 2021:96).

Förslagen i huvuddrag

I betänkandet föreslås i huvudsak följande.

Ett samordningsansvar för säkerhetsfrågor i valadministrationen

Utredningen föreslår att Valmyndigheten som central valmyndighet får ett övergripande och sammanhållande ansvar för säkerhetsfrågorna inom valadministrationen, både när det gäller den fysiska säkerheten och valsystemets infrastruktur och informationshantering. I det ansvaret ska ingå stöd, samordning och inriktning av valadministrationens arbete med val samt att verka för samordningen mellan valadministrationen och övriga berörda myndigheter som hanterar frågor om valsäkerhet.

För att underlätta säkerhetsarbetet vid val föreslår utredningen vidare att bestämmelser om valsäkerhet samlas i ett nytt kapitel i vallagen (2005:837).

En rutin för samordning och rapportering av incidenter i samband med val

Utredningen föreslår att en rutin för samordning och rapportering av incidenter i samband med val ska införas och att Valmyndigheten blir ansvarig för detta. Ansvaret ska framgå av vallagen.

Övriga myndigheter i valadministrationen åläggs en rapporteringsskyldighet

Utredningen föreslår en rapporteringsskyldighet för kommunernas valnämnder, länsstyrelserna och de utlandsmyndigheter som anordnar förtidsröstning. Dessa föreslås åläggas att skyndsamt rapportera alla incidenter som kan påverka genomförandet av val till Valmyndigheten. Med incidenter avses inte bara avvikelser från vallagens regler om hur röstningen och röstmottagningen ska genomföras oavsett om avvikelsen är ett resultat av mänsklig påverkan, ett systemfel eller en naturhändelse, utan också fall då någon har hindrat röstningen, förvanskat lämnade röster eller otillbörligt verkat vid valet på något annat sätt och andra omständigheter av betydelse för allmänhetens förtroende för valens genomförande. Rapporteringsskyldigheten ska regleras genom bestämmelser i vallagen.

Rutinen för rapportering föreslås även vara öppen för allmänhetens klagomål, synpunkter och förbättringsförslag under röstmottagningen och rösträkningen. En sådan ordning kan, enligt utredningens bedömning, bidra till att fel och andra avvikelser som rapporteras omedelbart kan korrigeras samtidigt som den också kan bidra till att stärka den nationella lägesbilden gällande incidenter, förebygga spridandet av missuppfattningar om valförfarandet och stävja desinformation samt bidra till att minska antalet överklaganden av allmän klagomålskaraktär.

Överklagande av val

Antalet överklaganden har mångdubblats vid de senaste valen men en förhållandevis stor del av överklagandena var mycket allmänt hållna och saknade i många fall närmare uppgifter om klagandens identitet och vilket eller vilka val som överklagades och vilken eller vilka omständigheter som låg till grund för överklagandet. Det ökade antalet överklaganden bör, enligt utredningens bedömning, i första hand mötas med ökade resurser och informationsinsatser men

utredningen föreslår även, för att Valprövningsnämnden ska kunna bedöma klagorätten, att ett överklagande av beslut om att fastställa utgången av val ska innehålla uppgifter om klagandens personnummer och den information som behövs för att Valprövningsnämnden ska kunna komma i kontakt med klaganden.

Valobservatörers status

Mot bakgrund av att valobservatörer rätt till tillträde till vallokaler ifrågasatts på några platser vid det senaste valet och hur viktigt det är för förtroendet för valsystemet och valens legitimitet att det finns en kontroll av och insyn i valförfarandet, föreslår utredningen att en föreskrift om reglering och ackreditering för valobservatörer tas in i vallagen som klargör detta.

Den föreslagna föreskriften innebär inte någon begränsning av allmänhetens och medias rätt till insyn i valförfarandet och innebär inte heller någon begränsning för en internationell eller nationell organisation eller institution som inte har sökt ackreditering för sina valobservatörer att genomföra valobservation

Utredningen föreslår att uppgiften att ackreditera valobservatörer från nationella och internationella organisationer eller institutioner ska ligga på Valmyndigheten.

Det finns idag ingen föreskrift som ålägger kommunerna, länsstyrelserna och de utlandsmyndigheter som anordnar förtidsröstning att ta emot ackrediterade valobservatörer och vidta de åtgärder som behövs för att de ska kunna genomföra sina valobservationer.

Utredningen föreslår att en sådan bestämmelse tas in i vallagen.

Väljargrupper med svårigheter att utnyttja sin rösträtt

Utredningen föreslår en bestämmelse i vallagen som tydliggör att tillgänglighet inte bara omfattar lokalernas beskaffenhet utan också röstningsförfarandet och informationen till väljarna. Den föreslagna bestämmelsen föreslås omfatta generellt verkande åtgärder som kommunerna kan vidta för att alla väljare ska ges så jämbördiga förutsättningar som möjligt att kunna utnyttja rätten att rösta i val- och röstningslokaler. En närmare konkretisering av den föreslagna bestämmelsen får enligt utredningen i ett första skede ske genom råd och rekommendationer som regelbundet följs upp.

En gemensam vägledning för att säkerställa tillgängligheten vid val

För att underlätta arbetet med tillgänglighet inom valadministrationen föreslår utredningen att Valmyndigheten får i uppdrag att ta fram och upprätthålla en vägledning med samlade regler och rekommendationer för tillgänglighet vid val. Vägledningen ska utarbetas i samverkan med både organisationer som företräder personer med funktionsnedsättningar och med Myndigheten för delaktighet och i samråd med SKR.

Val- och röstningslokalers tillgänglighetsstatus

För att ytterligare stärka informationen om tillgänglighet föreslår utredningen att Valmyndigheten ska samla in röstmottagningsställets tillgänglighetsstatus och när och hur väljare kan begära ambulerande röstmottagare samt tillhandahålla informationen på myndighetens webbplats.

Det föreslås vidare att det ska finnas en upplysning på väljarnas röstkortsförsändelse att de kan

vända sig till kommunen för information om lokalernas tillgänglighet samt om när och hur man kan begära ambulerande röstmottagare.

Målgruppen för ambulerande röstmottagare breddas

Utöver väljare som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder inte själva kan ta sig till ett röstmottagningsställe föreslår utredningen en utökning av de väljargrupper som kan använda ambulerande röstmottagare. Det gäller personer som är placerade i polisarrest, på särskilt ungdomshem, LVM-hem eller annan inrättning som begränsar deras möjligheter att rösta i röstningslokal.

För att stärka skyddet för valhemligheten föreslås vidare den nuvarande möjligheten att rösta med lantbrevbärare som bud ersätts med möjligheten att använda ambulerande röstmottagare. Detta innebär att kommunen föreslås få ansvar för all röstmottagning inom kommunen.

Väljare som har ställföreträdare

Utredningen menar att det bör klargöras i utbildningen för gode män och förvaltare att de så långt möjligt ska hjälpa sin huvudman att kunna utnyttja sin rösträtt och att detta är en uppgift som ligger inom godmanskapet och förvaltarens ämbetsområde även om det inte uttryckligen framgår av deras förordnande. Valmyndigheten bör i god tid inför varje val uppmärksamma gode män och förvaltare på deras uppgift att så långt möjligt hjälpa sina huvudmän att kunna utnyttja sin rösträtt.

Personer med synnedsättning

Som ett led i att undersöka möjliga tekniska hjälpmedel som kan underlätta röstningen för personer med synnedsättning, har utredningen tagit fram prototyper som på olika sätt möjliggör för personer med synnedsättning att avge en parti- och personröst utan hjälp.

Enligt utredningens mening är det angeläget att vidareutvecklingen av prototyperna påbörjas snarast och att de hjälpmedel som vidareutvecklas testas så fort som möjligt för att kunna utvärderas. Lämpligen bör detta ske i samverkan mellan den centrala valmyndigheten, ändamålsenlig forskningsinstans och företrädare för målgruppen med målsättningen att det ska finnas utvecklade hjälpmedel att testa i ett antal frivilliga kommuner senast vid valet till Europaparlamentet 2024.

För att ytterligare underlätta för personer med synnedsättning att rösta föreslår utredningen att kommunerna ska kunna erbjuda förstoringshjälpmedel och belysningsförstärkning på alla röstmottagningsställen, om möjligt bakom alla avskärmade valsedlar och valskärmar.

En rekommendation om förstoringshjälpmedel och belysningsförstärkning föreslås ingå i den föreslagna vägledningen som Valmyndigheten ska ansvara för.

Valsedlar med tillskrifter i punktskrift ska avläsas först vid rösträkningen hos länsstyrelserna

Sedan de allmänna valen 2018 har länsstyrelserna kommit överens om att punktskrift som tillförts på valsedlar ska bedömas som en tillåten tillskrift. Om en väljare röstat i sin vallokal och lämnat in sin valsedel med tillskriven punktskrift finns det dock en risk att röstmottagarna skulle kunna känna igen vilken väljare som gjort en sådan tillskrift. Utredningen föreslår därför att sådana valsedlar ska avläsas först vid den slutliga rösträkningen hos länsstyrelserna. På så sätt blir

valsedelns tillskrift inte sammankopplad med en viss väljare i lokalen.

Det behöver uppmärksammas vid den preliminära rösträkningen att valsedlar med punktskrift kan förekomma. Utredningen föreslår därför att Valmyndighetens utbildningsmaterial för röstmottagare, liksom Valmyndighetens utbildningsmaterial för länsstyrelserna, ska innehålla information om, och hantering av, valsedlar med tillskriven punktskrift. Det bör även finnas information tillgänglig för allmänheten och media om vilka röster som redovisas vid den preliminära och den slutliga rösträkningen, liksom anledningarna därtill.

Utlandssvenskar

Utredningen föreslår att bestämmelserna i vallagen ändras så att utlandssvenskar som fallit ur röstlängden ska kunna återupptas i röstlängden genom att avge en förtidsröst i Sverige. Valnämnden ska lägga till dessa väljare i röstlängden. För dessa väljare ska ett adresskort användas vid röstmottagningen i stället för ett röstkort.

För att ytterligare underlätta för utlandssvenskar att använda sin rösträtt föreslår utredningen att kravet på en registrerad utlandsadress i folkbokföringen tas bort, samtidigt som en anmälan om ny adress i utlandet som lämnas in utan att någon uttrycklig anmälan om att återupptas i röstlängden alltid ska anses som en anmälan om att återupptas i röstlängden.

Vidare föreslår utredningen att Skatteverket – om möjligt – underrättar de väljare som lämnar in en anmälan om att återupptas i röstlängden eller en anmälan om ny utlandsadress, att anmälan är mottagen och hanterad samt vilket datum anmälningen registrerats. På så sätt får väljaren information om datum för den nya tioårsperioden i röstlängden och när det är dags att lämna in en ny anmälan.

För att säkerställa utlandssvenskarnas kunskaper om rösträtt och röstningsmöjligheter föreslår utredningen att Valmyndigheten får i uppdrag att fördjupa informationen till utlandssvenskarna.

Digitala röstkort

Utredningen föreslår att det ska vara möjligt att skicka röstkort digitalt till de väljare som har en elektronisk brevlåda för svenska myndighetsförsändelser så att väljarna kan få sina röstkortsuppgifter och väljarinformation snabbare än vid vanlig postgång. För utlandssvenskarnas del menar utredningen att en sådan ordning också innebära att fler utlandsröstkort än i dag når sin rätta mottagare.

Val vid allvarliga fredstida kriser

Utredningen föreslår att det så långt det är möjligt bör skapas lagstöd för handlandet vid valen även vid allvarliga fredstida nödsituationer eller kriser. En reglering skapar legitimitet för handlandet och klargör också statsmakternas konstitutionella ansvar. Alternativet att avvakta en extraordinär händelse där ett beslut måste tas i en svår situation utan lagstöd bör enligt utredningen undvikas.

Rekrytering av röstmottagare

Utredningen har uppmärksammat att kommunerna har problem att rekrytera röstmottagare. Rekryteringsbasen framstår inte som fullt så god som tidigare. Enligt utredningens bedömning måste frågan om rekryteringen av röstmottagare uppmärksammas, särskilt som de förslag som

utredningen lägger kommer att innebära ökade anspråk såväl på antalet röstmottagare som deras kompetens. Detta är en viktig uppgift för kommunkollektivet, som på olika sätt samverkar för erfarenhetsutbyte och gemensamma insatser kommuner emellan.

Ikraftträdande och genomförande

Utredningen förordar att de framlagda förslagen ska kunna tillämpas vid valet till Europaparlamentet 2024. Arbetet med att vidareutveckla prototyper som möjliggör röstning utan hjälp för personer med synnedsättning bör dock påbörjas snarast för att möjliggöra testning vid valet till Europaparlamentet 2024.

Betänkandet har remitterats till valnämnden och funktionsstödsnämnden och synpunkter har inhämtats från säkerhetsskyddschefen i Malmö stad.

Valnämndens yttrande

Valnämnden ställer sig generellt positiv till betänkandet och har i yttrande bland annat anfört följande.

En rutin för samordning och rapportering av incidenter i samband med val

Valnämnden ställer sig positiv till detta förslag och delar bilden av att avsaknaden av ett övergripande och sammanhållande ansvar för säkerhetsfrågorna kan ses som en risk. Valnämnden önskar i detta avseende understryka att det även fortsättningsvis är nödvändigt att myndigheterna inom valadministrationen samarbetar på olika sätt för att valen ska kunna genomföras på ett korrekt och rättssäkert sätt. Förslagsvis bör även kraven på hur myndigheterna inom valadministrationen ska arbeta med säkerhet specificeras genom särskilda rekommendationer.

Valnämnden i Malmö kommun har sedan de allmänna valen 2018 upprättat interna rutiner för rapportering och dokumentation av incidenter och välkomnar utredningens förslag då det idag saknas bestämmelser som preciserar formerna för rapportering av incidenter i samband med val. I Malmö har man vid tidigare val med hjälp av incidentrapporteringen kunnat få en samlad lokal bild över förekommande händelser och har därmed haft möjlighet att sätta in direkta åtgärder. En samlad nationell lägesbild över incidenter skulle kunna vara avgörande för att identifiera och hantera störningar samt se samband nationellt. Kommunerna kan även arbeta förebyggande genom att ta del av varandras incidentrapporter och kan på så sätt försöka undvika eventuella avvikelser från det normala inom valadministrationen.

Rutinen för rapportering föreslås även vara öppen för allmänhetens synpunkter. Valnämnden delar bilden av att en sådan ordning kan bidra till att avvikelser som rapporteras omedelbart kan korrigeras, men också att den sannolikt kan bidra till att minska antalet överklaganden av allmän klagomålskaraktär.

Valobservatörers status

Utredningen föreslår att en föreskrift om reglering och ackreditering för valobservatörer tas in i vallagen som klargör det ansvar Sverige har när det gäller valobservation. Valnämnden har inga invändningar mot utredningens förslag men ser ett behov av tydliggörande av vilka specifika krav och förväntningar detta innebär för kommunerna i uppfyllandet av förpliktelser inom området.

Väljargrupper med svårigheter att utnyttja sin rösträtt

Valnämnden ser positivt på utredningens förslag i dessa delar och kan konstatera att det redan idag bedrivs ett tillgänglighetsarbete i Malmö som berör fler punkter utöver val- och röstningslokalernas utformning. Valnämnden har etablerat kontakt med stadens råd för funktionshinderfrågor, funktionsstödsförvaltningen samt med stadens tillgänglighetsrådgivare och tar vid planeringen av valet hänsyn till de behov som finns hos väljargrupper med olika typer av funktionsnedsättningar. Vidare har valnämnden inga invändningar mot utredningens förslag om att kommunen ska meddela Valmyndigheten var och när röstmottagning inom kommunen kan ske samt uppgifter om lokalernas tillgänglighet.

Väljare med synnedsättning

Valnämnden ställer sig bakom utredningens förslag avseende fortsatt utveckling av hjälpmedel och ställer sina vallokaler till förfogande för testning av hjälpmedel under riksdag, region- och kommunfullmäktigeval 2022 och vid efterföljande val.

Vidare lyfter utredningen att det finns en risk att väljare som röstar i vallokal och lämnar in sin valsedel med tillskriven punktskrift kan komma att kännas igen av röstmottagarna. Utredningen föreslår därför att sådana valsedlar ska avläsas först vid den slutliga rösträkningen hos länsstyrelsen. Valnämnden instämmer i utredningens förslag och ser det som en bra lösning för att undvika att valsedeln inte kopplas samman med en specifik väljare i vallokalen.

Digitala röstkort

Valnämnden ser fördelen med digitala röstkort i form av att fler utlandsröstkort än idag når sina rätta mottagare. Dock vill valnämnden särskilt understryka att digitala röstkort inte kommer underlätta arbetet för valadministrationen. Sannolikt kommer betydligt färre väljare att ha ett fysiskt röstkort med sig till röstningslokalen, vilket därmed kommer öka behovet av att skriva ut dubblettröstkort. Valnämnden ser risker i att använda adresskort i allt för stor utsträckning kopplat både till köbildning och otydlig textning. Valnämnden i Malmö kommer sträva att endast använda adresskort vid undantagsfall.

Val vid allvarliga fredstida kriser

Utredningen föreslår att det bör skapas ett lagstöd för handlande vid valen även vid fredstida kriser och att det bör tillsättas en utredning i syfte att titta närmare på förutsättningarna för en reglering för de högsta statsorganens verksamhet i fredstida kriser i samband med val. Valnämnden instämmer i utredningens bedömning och tillstyrker utredningens förslag. Att avvakta en extraordinär händelse där ett beslut måste tas omedelbart i en svår situation bör om möjligt undvikas. Valnämnden ser för framtiden ett behov av att det bör identifieras lösningar för hur valgenomförandet ska gå till vid oförutsedda nödsituationer och kriser. Exempelvis kan en eventuell pandemi göra vissa moment problematiska varför en samlad nationell beredskap i frågan behövs. Det är viktigt med en centralt samordnad styrning vid fredstida krissituationer, men det bör samtidigt finnas utrymme för flexibilitet vad gäller det praktiska genomförandet på lokal nivå. Förslagsvis kan det finnas erfarenheter att hämta internationellt från länder som har genomfört val under covid-19 pandemin.

Rekrytering och utbildning av röstmottagare

I Malmö har intresset för att tjänstgöra som röstmottagare de senaste valen varit tillfredsställande. Valnämnden vill däremot särskilt betona den utmaning som råder när det gäller att rekrytera ordförande till vallokalerna. Valnämnden upplever att rekrytering av ordförande är en större utmaning än rekrytering av röstmottagare och anser att det finns skäl för att statusen för uppdraget behöver höjas bland annat genom att framhållas som en samhällsbärande uppgift för demokratin i vårt land, men också att det är av stor vikt att kommunerna tillsammans med Valmyndigheten och länsstyrelserna på olika sätt samverkar i frågan och genomför gemensamma insatser.

Funktionsstödsnämndens yttrande

Funktionsstödsnämnden ställer sig positiv till utredningen som helhet. Nämnden delar uppfattningen att tillgängligheten vid val är av stor vikt för en fungerande demokrati och tycker det är glädjande att detta ges en central plats i utvecklingen av de svenska valen.

Generella synpunkter

Det är positivt att utredningen tagit med erfarenheter från personer med funktionsnedsättningar i utredningsarbetet i enlighet med principerna om aktiv involvering, genom samverkan med berörda grupper. Därtill har flertalet brukar- och intresseorganisationerna ombetts komma in med svar på remissen, varför utredningen borde vara skriven på klarspråk för större tillgänglighet och en ökad kvalitet på remissvaren. Funktionsstödsnämndens förhoppning är därför att resultaten av utredningen kommer uttryckas i klarspråk.

Funktionsstödsnämnden anser att det är viktigt att det ska vara enkelt att överklaga samt att det är viktigt att skapa förståelse för hur man överklagar även för personer med intellektuell funktionsnedsättning eller språkligt utanförskap.

Nämnden delar även utredningens uppfattning om att kommunerna ska utbilda förmyndare och gode män i hur de stöder sina klienter i valet.

En rutin för samordning och rapportering av incidenter i samband med val

Funktionsstödsnämnden delar uppfattningen att det behövs ett gemensamt system för samordning och rapportering av incidenter, både för att möjliggöra en helhetsbild och för att sprida positiva exempel på åtgärder som ökar säkerheten och tillgängligheten vid val. Det är av betydelse att incidentrapportssystemet även fokuserar på tillgängligheten ur funktionsnedsättningsperspektiv.

Röstmottagarna behöver på plats i vallokalerna kunna rapportera incidenter där tillgängligheten brister även om den enskilde väljaren inte själv gör det. För detta krävs att kunskap om tillgänglighet ingår i utbildningen för röstmottagare.

Funktionsstödsnämnden delar utredningens uppfattning om att incidentrapporteringen ska vara en skyldighet i stället för en möjlighet. Skyldigheten att rapportera skyndsamt behöver även inkludera incidenter eller tillgänglighetsbrister vid förtidsröstning. Om en rapport kommer in till en samordnande myndighet redan under förtidsröstningsperioden kan den i bästa fall åtgärdas på plats och förebyggas på andra platser innan valet är genomfört i sin helhet.

Överklagande av val

Funktionsstödsförvaltningen vill här uppmärksamma den möjliga utmaningen i att ett klagomål som borde behandlas som överklaganden inte gör det på grund av att det ställs höga krav på att

uttrycka sin synpunkt korrekt att det som kan ha varit en valpåverkande störning inte behandlas som en sådan och att ett felaktigt valresultat, i värsta fall, slås fast. Detta är inte minst viktigt för att möjligheten att överklaga ett val ska finnas även för personer med intellektuell funktionsnedsättning eller språkligt utanförskap.

Funktionsstödsnämnden vill även påtala att det finns en risk att personer som exempelvis klagat på bristande tillgänglighet på grund av funktionsnedsättning, kan avskräckas av att behöva koppla sitt personnummer till funktionsnedsättning i kontakten med myndigheten. Det gäller inte minst personer med olika former av psykiatriska funktionsnedsättningar och tillstånd.

Åtgärder för att underlätta för personer som har svårt att rösta

Funktionsstödsnämnden ställer sig bakom utredningens förslag om en utvidgning av ambulera röstmottagning, eftersom det blir lättare att kunna avlägga sin röst som boende i LSS-bostad, LVU- eller LVM- eller slutna psykiatrisk vård.

Det är vidare enligt nämnden angeläget att utredningens uppdrag om att framtaga lösningar på hur personer med synnedsättning ska kunna rösta med bibehållen valhemlighet vid personval, testas snarast genom aktiv involvering av målgruppen.

En grupp väljare som utnyttjar sin rösträtt i betydligt lägre grad än de flesta andra grupper är personer med någon form av kognitiv funktionsnedsättning. Även om gruppen inte pekats ut speciellt i utredningsdirektiven menar funktionsstödsnämnden att utredningens förslag främjar gruppens ökade deltagande i valen, vilket går i linje med vad både nämnden och Malmö stad har lyft och arbetar för.

Funktionsstödsnämnden vill även påpeka att utredningens förslag mest fokuserar på det praktiska kring röstning. Det praktiska är dock bara en del av det som kan stå mellan personer med intellektuell funktionsnedsättning och en avlagd röst. För att främja ökat valdeltagandet för människor med intellektuell funktionsnedsättning krävs det medvetet och systematiskt arbete även mellan valen. Förslag på demokratistärkande insatser saknas i utredningen.

Synpunkter från säkerhetsskyddschefen vid Malmö stad

Säkerhetsskyddschefen har bland annat fört fram följande rörande regleringen av säkerhetsfrågorna vid val.

Det är övergripande önskvärt med ett förtydligande av säkerhetsfrågorna utifrån säkerhetsskyddslagen och utifrån vems perspektiv man ska göra olika bedömningar. Malmö stad är en säkerhetskänslig verksamhet utifrån säkerhetsskyddslagen och det är därför nödvändigt att säkerhetsskyddschefen är delaktig/involverad i valarbetet så att inte något som berör stadens säkerhetsskydd behandlas hos Valmyndigheten. Utredningen anger också att man ska dela information mellan myndigheter. Om detta berör något som Malmö stad bedömer som skyddsvärt måste de personer som ska ta del av informationen vara säkerhetsklassade och det kanske även är så att information överhuvudtaget inte bör delas ur Malmö stads perspektiv.

Stadskontorets bedömning

Det förordas att kommunstyrelsen i stort ställer sig bakom de av valnämnden, funktionsstödsnämnden och säkerhetsskyddschefen framförda synpunkterna.

Stadskontoret föreslår i tillägg härtill följande.

Utredningen föreslår att utlandssvenskar som fallit ur röstlängden ska kunna förtidsrösta i Sverige och att den avgivna förtidsrösten ska utgöra en anmälan om att återupptas i röstlängden. Stadskontoret förordar att detta tillstyrks i sak men föreslår att det i yttrandet uttrycks tveksamhet kring att det är valnämnderna som ska ansvara för att lägga till utlandssvenskarna i röstlängden då detta innebär att den krets som kan göra tillägg av utlandssvenskar i röstlängden vidgas betydligt från att tidigare bara ha tillfallit den centrala valmyndigheten till att inkludera samtliga valnämnder. Det är tveksamt om utbildningsinsatsen och den kvalitetssäkringen som valnämnderna måste hantera står i proportion till det antal utlandssvenskar det handlar om och den risk det innebär att öppna upp möjligheten att göra tillägg i röstlängderna till Sveriges samtliga kommuner. Stadskontoret förordar i stället att man överväger om inte Valmyndigheten ska ha kvar hela detta ansvar i stället.

I anslutning till frågan om digitala röstkort förordar stadskontoret att det i yttrandet uttrycks en önskan om att det digitala stödet för valnämnderna utvecklas så att bland annat att de administrativa hanteringsproblem som valadministrationen förutspår vid användning av digitala röstkort kan minimeras.

Slutligen förordar stadskontoret att det i yttrandet uttrycks att kommunen utgår ifrån att finansieringsprincipen åtföljs fullt ut och att kommunerna får täckning för resurs- och kostnadsökningar då flera av utredningens förslag kommer att innebära kostnadsökningar.

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör